

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Liturgika bizantyjska: Eucharystia
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Byzantine liturgics: The Eucharist
Kierunek studiów	Teologia „A”
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	Jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Teologia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Ks. dr Stefan Batruch

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład			4
konwersatorium	30	IX-X (XI-XII)	
ćwiczenia			
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	Bazowa wiedza o liturgicznym i sakramentalnym życiu Kościoła. Podstawowa znajomość języka ukraińskiego

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 - Ukazanie Eucharystii jako źródła i szczytu życia Kościoła oraz codziennej Paschy chrześcijan
C2 - Ukazanie genezy Eucharystii chrześcijańskiej i jej zróżnicowanych form
C3 - Kształtowanie umiejętności czerpania treści teologicznych z anafor liturgii św. Jana Chryzostoma i św. Bazylego Wielkiego zgodnie z zasadą <i>lex orandi lex credendi</i>
C4 - Ukazanie ewolucji liturgii eucharystycznej w metropolii kijowskiej po Unii Brzeskiej

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student dysponuje wiedzą o genezie i ewolucji bizantyńskich liturgii eucharystycznych oraz znaczeniu Eucharystii jako źródła i szczytu życia Kościoła	T_W15
W_02	Student zna współczesne osiągnięcia szkół teologicznych w dziedzinie badań nad bizantyńską tradycją liturgiczną	Tk_W02
W_03	Student potrafi wykorzystywać bizantyńskie komentarze liturgiczne w katechezach mistagogicznych	Tk_W03
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi, na podstawie studium anafor bizantyńskich liturgii eucharystycznych, których geneza sięga czasów apostoelskich i Ojców Kościoła z okresu pierwszych Soborów, wyrobić w sobie umiejętność holistycznego podejścia do zagadnień teologicznych i syntetycznego ukazywania historii zbawienia	T_U09

U_02	Student rozumie, że Eucharystia, określana w tradycji wschodniej jako „synteza sztuk”, niejako wymusza kooperację kapłana ze środowiskami kompetentnymi w dziedzinach kultury i sztuki	T_U14
U_03	Student uświadamia sobie, że padające w anaforze celebrowanej przez większość dni roku liturgicznego Boskiej Liturgii św. Jana Chryzostoma słowa: „Pamiętaj, Panie o opiekujących się ubogimi” są wezwaniem do twórczego włączenia się dzieła charytatywne Kościoła	T_U15
U04	Student wie, że wydanie w roku 1996 przez Kongregację Kościołów Wschodnich „Instrukcji w sprawie stosowania przepisów liturgicznych Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich” spowodowane było w jakiejś mierze zaniedbaniami ze strony wschodnich katolików w sferze wierności własnej tradycji	Tk_U04
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student ma świadomość, że we współczesnych warunkach Liturgia Eucharystii jest jakby wizytówką Kościoła i od tego w jakiej mierze jej sprawowanie sprzyja jednoczeniu ludzi, promocji kultury, zachowaniu i rozwojowi dziedzictwa duchowego zależy przyszłość chrześcijaństwa	T_K07
K_02	Student rozumie, że celebrowane zgodnie z rytmem roku liturgicznego liturgie eucharystyczne, włącznie ze sprawowaną w aliturgiczne dni Wielkiego Postu Liturgią Darów Uprzednio Konsekrowanych, są najpewniejszą drogą do dojrzałości chrześcijańskiej	Tk_K01

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Kwestie terminologiczne.

Od liturgii żydowskiej do Eucharystii.

Pierwsze liturgie eucharystyczne.

Geneza Boskiej Liturgii św. Jana Chryzostoma.

Liturgia stacyjna w Konstantynopolu.

Ewolucja Boskiej Liturgii św. Jana Chryzostoma.

Teologiczna zawartość anafor bizantyńskich liturgii eucharystycznych.

Liturgia Darów Uprzednio Konsekrowanych.

Specyfika kijowskiej tradycji liturgicznej.

Ewolucja Liturgia św. Jana Chryzostoma w metropolii kijowskiej po Unii Brzeskiej.

Geneza i skutki latynizacji.
 Współczesne próby reformy bizantyńskich liturgii eucharystycznych.
 Postulaty liturgicznej Instrukcji Kongregacji Kość. Wsch. odnośnie liturgii eucharystycznej.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	Wykład konwersatoryjny	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
W_02	Wykład konwersatoryjny	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
W_03	Wykład konwersatoryjny	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
U_02	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
U_03	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
U_04	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
K_02	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny

VI. Kryteria oceny, uwagi:

1. Aktywność studentów podczas zajęć (wypowiedzi ustne, dialogi, praca w grupach)
2. Złożenie pracy pisemnej.
3. Obecność na zajęciach

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin

Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	70

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
Louis Bouyer, „Eucharystia. Teologia i duchowość modlitwy eucharystycznej”, Lublin 2015. Ганс Йоахим Шульц, „Візантійська Літургія”, Львів 2002. Michael Kunzler, „Liturgia Kościoła”, Poznań 1999. Bogusław Nadolski, „Liturgika. Eucharystia”, Poznań 1992. Janusz Czerski, „Boska Liturgia św. Jana Chryzostoma”, Opole 1998. Henryk Paprocki, „Liturgie Kościoła prawosławnego”, Kraków 2014. Paul F. Bradshaw, „W poszukiwaniu początków kultu chrześcijańskiego. Źródła i metody badań wczesnej liturgii”, Kraków 2016. Robert F. Taft, „Ponad wschodem i zachodem. Problemy rozumienia liturgii”, Kraków 2014. Конгрегація у справах Східних Церков, „Інструкція застосування літургійних приписів Кодексу Канонів Східних Церков”, Львів 1998. Роберт Ф. Тафт, „Візантійський обряд. Коротка історія”, Львів 2011. Marek Blaza SJ, „Kościół w stanie epiklezy”, Kraków 2018. Robert F. Taft SJ, „Liturgia – wzór modlitwy, ikona życia”, Warszawa 2013. Лаврентій Данило Гуцуляк, „Божественна Літургія Йоана Золотоустого в Київській митрополії після унії з Римом (1596-1839 рр.)”, Львів 2004.
Literatura uzupełniająca
Św. Mikołaj Kabasilas, „Komentarz Boskiej Liturgii św. Jana Chryzostoma”, Warszawa 2009. Przemysław Nowakowski CM, „Problematyka liturgiczna w międzywyznaniowej polemice po Unii Brzeskiej (1596-1720)”, Kraków 2004. Олександр Шмеман, „Євхаристія. Таїнство Царства”, Львів 2007.